

Slovenski

PRIJATEL

Izhaja enkrat v mesecu.

Velja 4 gold. 30 krajc. na leto.

Štev. 12. V Celovcu 15. decembra 1874. XXIII. tečaj.

Pridiga za god sv. Štefana.

(Sv. Štefana trojna krona.)

„Tiste dni je Štefan, poln gnade in moči, delal velike čudeže in znamenja med ljudmi.“ Apost. dj. 6, 8.

V v o d.

Včeraj smo, polni veselja in hvale, obhajali častno rojstvo večnega kralja. Danes nas pa nekaka otožnost sprehaja, ko vidimo sv. Štefana pod rokami kervoželjnih sovražnikov obnemagati. Toda sv. mati katoliška cerkev nikakor zavoljo tega ne žaluje, temveč praznuje danes den častite zmage pervorojenega sina svojega. Zveličar sam se vzdigne s svojega sedeža, gledat slavno vojskovanje svojega učenca in angelji božji ga spremljajo k nebeškemu tronu, naj prejme zasluženno večno krono.

Sv. Štefan pa je zaslužil trojno krono.

1. Pervo, ker je tako lepo živel.
2. Drugo, ker se je pred svojimi sodniki tako serčno zagovarjal.
3. Tretjo, ker je za Jezusa storil grozovito smert. Pripravite se!

Razlaga.

Beseda „Štefan“ je gerška in pomenja to, kar pomenja naša beseda „kronani.“ Po pravici se sv. Štefan imenuje kronani, kajti zaslužil je trojno krono.

1. Pervo zato, ker je tako lepo živel; služil je zvesto sveti cerkvi Kristusovi.

Kdo so bili starši sv. Štefana, ali iz ktere dežele je bil, se za gotovo ne vé, le samo to je znano, da je že v razlaganji Judovske postave se sila skazoval, pa še bolj zavoljo tega slovel, ker je lepo, pošteno živel in kazal gorečo ljubezen do Boga. Sv. Epifani misli, da je bil tudi zmed 72 učencev, ki jih je bil Jezus Sam med svoje sprejel; dokazano pa je, da je njegova modrost in svetost in nevtrudljiva gorečnost za vero Jezusovo že v prvih časih sv. cerkve jasno in čedno se svetila.

Število vernikov se pa je množilo od dne do dne in so vse svoje imetje k nogam apostolov polagali, naj se za razne cerkvene potrebe, posebno pa za milošnjo med vboge in zapuščene vdove obrača. Zatorej niso bili aposteljni sami več kos poleg oznanovanja nauka Jezusovega še to oskerbovati; zatoraj so keršanski občini ali gmajni v Jeruzalemu predložili, naj si izvoli sedem mož, polnih sv. Duha, kateri naj razdeljenje milošnje med uboge zanaprej opravljajo. Zmed izvoljenih je bil tudi sveti Štefan in se je v tej ravno tako težavni kakor nevarni službi s tako marljivostjo in zvestobo obnašal, da si je občudovanje vseh pridobil. Verh tega pa tudi ni jenjal, pri vsaki priložnosti sv. evangelje pridigovati in to s tako močjo in zgovornostjo in s tako čudovitnimi znamenji, da se jih je veliko Judov h keršanski veri spreobrnilo, celo zmed duhovnov, kateri so vendar od nekdej bili zapriseženi nasprotniki nauka Jezusovega. — Več pa ko je sv. Štefan k razširjevanji sv. vere pripomagal, bolj si je sovraštvo Farizejev in pismarjev nakopaval. Nekateri zmed njih so se sicer skušali ž njim, da bi prepričali ga in od keršanske vere odvernili; ali njegovi modrosti in sv. Duhu, ki je iz njega govoril, niso mogli zoperstati; osramoteni obmolcknejo, pa se ne spreobernejo, temuč se ga silama lotijo. Podkupijo krive priče, da naj ga zatožijo: „da je Boga in Mojzesa preklinjal in zaničevaje od tempeljna govoril.“ Na to krivično obtožbo je bil od velikega zbora obsojen, da bo s kamenjem posut. Nek Judovski učenik, Gamaliel po imenu, je mervto truplo sv. Štefana z vso spodobno častjo pokopal; ali v viharnih časih preganjanja kristjanov je tudi sv. Štefana grob v zgubo prišel; leta 415 se je pa čudovitno našel. Glejte, tako lepo in sveto je sv. Štefan živel, zvesto opravljal dolžnosti svojega stanu, se terdno deržal sv. cerkve Jezusove. Tako si je zaslužil prvo krono. Drugo krono si je sveti Štefan zaslužil za to,

2. ker se je pred svojimi sodniki tako serčno zagovarjal.

Huda je bila vojska, ki jo je sv. Štefan prestati moral, predenj je do mučeniške krone dospel. Poglejmo si ga, kako vpričo Judovskega zbora sebe, ali prav za prav le resnico keršanske vere zagovarja. Prijeli so ga bili in kakor zaničevavca domačih postav tirali na sodbo. Ali kakošne sodnike on najde? Ravno taiste, kateri so Jezusa bili obsodili. Po tem takem je že očitno, kaj ga čaka. Toda

sv. Štefan se splašiti ne da; nevstrašen stopi pred svoje sodnike in dokler ga po krivem tožujejo, sveti se njegovo lice kakor angelja božjega.

Po zaslišani obtožbi on spregovori in začne svojo nedolžnost razkazovati; pri tem pa tudi jim marsiktero grenko in ojestro pove: Tako le jim je govoril (Dj. ap. 7, 51.) „Terdovratni in neobrezani na sencih in ušesih, vi se vedno sv. Duhu ustavljate, kakor vaši očetje, tako tudi vi! Kterega prerokov niso preganjali vaši očetje? In so morili nje, kateri so prerokovali prihod Pravičnega, kterega izdajavci in ubijavci ste zdaj vi bili. Kteri ste postavo prejeli po postrežbi angeljev, in je niste spolnovali.“ To pa jih je razkačilo; togotijo se nad njim in z zobmi škripljejo; on pa proti nebesom pogleda, kakor da bi se Bogu pritožil, da njegovi rojaki se ne dajo ne z lepo ne z ojestro spametovati in od svojih napčnih potov odverniti. Pri tem pogledu, kaj se mu prikaže? (Dj. Ap. 7, 55.) „Ker je bil pa poln sv. Duha, ozerl se je v nebo, in je videl božje veličastvo, in Jezusa stati ob desnici božji. In je rekel: Glejte! vidim nebesa odperte in Sinu človekovega stati ob desnici božji.“ Oni pa le v njega silijo, nočejo ga slišati, le ven ž njim iz mesta, da ga s kamnjem pobijejo.

Kako lep in posnemanja vreden nam je izgled sv. Štefana! Obrekujejo ga, pa on se ne serdi; preklinjajo ga, pa on ne sovraži; ja dokler je še upanje, prizadeva si z besedo in djanjem, da bi svoje naj serditejše sovražnike za Kristusa pridobil! Oj da bi mi enako se obnašali! Ali žalibog! se le narobe godi! Kletev se s kletvijo, žaljenje z žaljenjem, krivica s krivico vračuje. O kako malo smo še sv. Štefanu podobni, kar se prenašanja krivic tiče! Pa znabiti da smo bolj podobni v ljubeznjivem, pohlevnem posvarjenju? Pa tudi v tem nismo nikakor posnemavci sv. Štefana, vse naše posvarjenje in opominovanje izvira le prepogostoma iz napuha in sebičnosti in večidelj tisto krotkost pogreša, katera edina poboljšati zamore. Znabiti koga posvarimo, pa le zavoljo tega, ker nam je zopern, dokler drugim, ki so nam na serce priraščeni, vse skoz perste pregledujemo. Tako se godi, da na eni strani drugi na našo rajtingo grešijo, ker se na našo dobroto zanašajo, na drugi strani pa se nam lahko serca zapirajo, ker smo preojstri do njih in tako se marsiktera duša pogubi, ki bi bila lahko z eno besedo rešena! Sv. Štefan pa nosi še tretjo krono, ktero si je zaslužil za to:

3. da je za Jezusa storil grozovitno smert.

Spremljajmo svetega Štefana še na morišče in tudi ondi se bomo zgledovali nad njim. Vlekli so ga iz mesta in so ga začeli kamnovati. In ko je že od vseh strani iz tisuč rok kamenje na njega letelo in je že na pol mertev se zgrudil, še je Jezusa klical, rekoč: „Gospod Jezus! sprejmi mojo dušo.“ In že na kolenih klečé, ker so ga moči zapuščale, je še, oziraje se po svojih vbijavcih, na ves glas zavpil in prosil za nje: „Gospod! ne pri-

števaj jim tega v greh.“ In ko je bil to izrekel, je v Gospodu zapal, nam naj lepši izgled zapustivši prave ljubezni do sovražnikov.

Ni jim henjal, ni se premeknil za las, dokler je živel in dokler je šlo za resnico, za čast Gospodovo, ko so ga oni preklinjali. Berž pa ko je od krivične moči in oblasti premagan vtihnil in obležal, zdaj le še en glas se čuje iz njegovih ust, glas odpuščanja in ljubezni, po kateri še prosi za taiste, kateri so ga ravno kamnjali. Ko jim družega ne more dobrega storiti, prosi jim vsaj odpuščanja od Boga, ki so Ga s kamnovanjem Njegovega služabnika tako hudo žalili. In glejte, ta molitev lep sad obrodi. Sad te molitve, kakor sv. učeniki pravijo, bil je sv. Pavel, kateri je pri smerti Štefanovi stregel in varoval oblačila kamnovavcev, pa se je na njegovo prošnjo sprebobnil in apostelj Kristusov postal. Zatoraj, ako si od sovražnikov obdan, kateri ti vse sorte krivice prizadevajo — pa ne veš, ali še imaš kaj keršanske ljubezni do njih, moli za nje in to ti naj bo v znamenje, da jih še ljubiš; ta tvoja molitev pa bo ne le sovražnikom tvojim hasnila, ampak posebno tebi samemu, da si naj lepšo krono pleteš za nebesa.

Sklep.

Tako smo tedaj videli življenje sv. Štefana v službi sv. cerkve Kristusove, njegovo živo zagovarjanje evangeljske resnice in zadnjič častito smert, katero je za to storil in s tem s svojo lastno roko podpisal in zapečatil, kar je svoje žive dni veroval in učil, pa si tudi s tem trojno naj lepšo krono zaslužil. Ta ga zdaj kinča in ga bo kinčala na veke vekov. Naj nam njegovo življenje in njegova smert v izgled in posnemo služji, da, kolikor toliko, hodimo po njegovih sv. stopinjah in si tako svitli sedež pripravljamo poleg Njega v nebeškem kraljestvu. Amen.

Pridiga na poslednjo nedeljo celega leta.

(Nauki starim in mladim.)

„Jožef in Marija, Jezusova mati, sta se čucila nad tem, kar se je od njega govorilo. In Simeon jih je blagoslovil... In bila je tudi prerokinja Ana.“

Luk. 2, 33.

Vvod.

„Popotniki smo in ptujci, kakor vsi naši očetje. Naši dnevi so kakor senca na zemlji in ni nobene pomude“, — tako pravi sveto

pismo stare zaveze. Pa tudi besede današnjega sv. evangelja nam ravno to pred oči stavijo, kajti vsake starosti ljudi v današnjem sv. evangelju srečamo: ljubega Jezuška novorojenega kakor juterno solnce mladega leta; pa tudi Simeona in Ano prerokinjo, čez 80 let staro, ki jih je v vedni molitvi, postu in v raznih delih sv. vdovstva častitljivo preživela; kakor večerno solnce jemljeta od starega leta slovo. Vmes pa se znajdetaj Marija in Jožef, srednih let in se nam toraj prav jasno kaže, da je vsaka starost, vsi stanovi poklicani, služiti večnemu Bogu. Naj bi le ta klic zastopili vsi in veselo prihiteli, kakor pastirčki k jaslicam ali kakor Simeon in Ana v tempelj, Njega častit in molit, ki se je k našemu zveličanju rodil.

Stojimo zopet na koncu celega leta; skoraj se bomo ločili od l. 1874; skoraj pojde tudi to leto za vsemi unimi v neskončno morje neznane večnosti. Namenil sem se vam kaj povedati danes, kar se ločitvi starega leta prilega. Namenil sem se: 1. nekaj starim, 2. nekaj mladim povedati, kateri ste pa srednje starosti, naj si drobtinice pobirate prvih ali drugih. Le vsi zvesto poslušajte!

Razlaga.

1. Starost je že sama na sebi bolezen: Starost—slabost, pravi pregovor naš. Moči zapuščajo človeka, zdaj ga tu zdaj tam kaj boli, sapa, hoja ga sili, po dne mu jesti ne gre, po noči ljubo spanje pogreša. Telesni počutki, vid, posluh oslabijo, celo pamet in spomin ni več tako, kakor je bil poprejšnje dni. Glejte tako se staremu godi, tako se po svetu vlačí kakor senca in dneva in ure svoje smerti pričakuje. Ne veseli ga več na tem svetu biti, in vendar ga je strah ga zapustiti, ker se mu večnosti neznana dežela odpira ga sprejeti, od koder ga ne bo nikoli več nazaj. Zares žalostni čas je starost in bolezen sama na sebi; to so dnevi, od katerih porečeš: „Ne dopadejo mi.“

Zdaj pa še kaj družega pride, kar starost obteža in njene bridkosti pomnoži, to pa so grehi, vse žive dni storjeni in vse zamude dobrega. Oj to je starosti naj grenkejši pelin, naj bridkejši spomin. Seveda dokler človeka veselje obdaja in zdravje in moč ga podpira, ne čuti tako živo ali pa celo ne grizenja žaljene svoje vesti; ošaben nosi svojo glavo visoko, ravno ko da bi ne bilo pravičnega Sodnika nad nami. Kedar pa se začne starati, se mu lasje belijo, roke trepečejo, potem mu grejo doprinešeni grehi še le na misel, grešna vest se mu čedalje bolj zbuja in kakor senca proti noči se širi; tedaj še le grešnik klavern postane, skerb zavoljo večnosti ga tlači in v nočeh brez spanja se nemiren po postelji premečuje, večnost in njene strahovitnosti mu sladko spanje jemljejo. Kar je v zdravih čverstih dneh za golo malenkost imel, zdaj se mu v velikanski podobi kaže in ga noč in den plaši; čemur se je svoje dni smejal ali

pa celo z njim nespodobne norce delal, zdaj vidi, da je le resnica, da niso prazne kvante, kar sv. vera uči. Smert, od ktere si je mislil, da je za njega na svetu ni, mu zdaj terdo pred obličjem stoji in ni se je kos več zogniti. „Oče nebeški! kaj bo? kaj bo? kedar pojdem na pravico?“ zdihuje iz globočine stiskanega serca svojega. In srečen, kdor se še pred smertjo zmodri, da v svojih grehah na večno ne zaspi. Le eno ti, kdorkoli si, ki mu ta velja, nasvetujem: kakor je Mojzes, vodja Izraelskega ljudstva, preden je umerl, stopil na goro Nebo, s ktere se je razgled na vse strani ponujal in se je oziral nazaj po puščavi, ktero je bil s ljudstvom v 40 letih prehodil, pa tudi naprej željno gledal po prelepi deželi, katera se je pred njim odpirala: tako pa tudi ti, ki si do kraja svojega zemeljskega potovanja dospel, stopi v duhu na goro in pregleduj, premišluj vse djanje in nehanje svojega življenja; opravi splošno ali veliko spoved, posebno če ti tvoja vest očita, da si pri kaki spovedi kaj zamolčal ali pa se vedno brez poboljšanja spovedoval; popravi, poravnaj, kar je krivega, spravi si iz pota, kar ti še k Bogu brani, prenašaj pa tudi vse nadloge in bolečine svojih starih let za pokoro; potem pa pošiljaj kakor drugi Mojzes svojega serca goreče želje, zdihljeje in prošnje tje v deželo večne obljuje; in ko se ti bo tako v kratkem ločiti od tega svetá, tako pa že zdaj povišan nad njega in njegove nečimernosti le bolj za nebesa živi, se pripravljaj na večnost, da tako, čeravno pozno, pa ne še prepozno Gospoda najdeš, ž Njim pa tudi tolažbo in upanje, luč in veselje.

2. Zdaj se pa k tebi obrnem, preljuba mladina! in te hočem učiti pota modrosti. Lehko si si sicer že iz tega, kar sem priletnim pravil, kaj nauka zajela, da ne tako noro, brez premisleka na prihodnje tje v en den živiš, ampak se vedno spominjaš zadnjega cilj in konca, da ne zabredeš v grešno lužo in si hudo vest ne napraviš na stare dni. O da bi od vseh mladih veljalo, kar se v bukvah Modr. bere (4, 8—9): „Pravičen pa, akoravno prezgodej umerje, vendar bo v ohlajenji. Zakaj starosti ne dela častitljive ne dolgo življenje, ne veliko število let, ampak umnost človekova velja za sive lase, in življenje brez madeža je velika starost.“

Naj vam zdaj vašega življenja tek nekoliko popišem. Mladi ste in čversti in smert — kakor se vam zdi — je še daleč od vas. Po tem takem vi ravnate, žalibog! le preradi po krivem nauku svojih bratov v starih časih. (Modr. 2, 6—9): „Zatorej pridite in vživajmo pričujoče dobrote, in hitro rabimo stvari še v mladosti. Napolnujmo se z dragim vinom in mazili in naj nam ne odide časov cvet. Venčajmo se s cvetlicami, dokler ne venejo; naj ga ne bo nobenega travnika, da bi ga naša sladnost ne prehodila. Nihče izmed nas ne bodi ločen od naše potrate, povsod puščajmo za seboj znamenja veselja; ker to je naš delež in to naš odloček.“ Dokler pa tako uganjate, poželjivemu mesu strežete brez znanja modrosti naprej živite, kaj se zgodi?

Mladosti dragi čas preteče, predenj si mislite, se bote postarali, takrat vam bojo grehi, ki jih zdaj storite, prišli v spomin in vam vse taiste stiske napravljali, od katerih sem že starim govoril. Glej ti, deklina! ko zdaj zapeljivci okoli tebe lazijo, te vabijo na ples in druge grešne veselice; kamorkoli prideš, vse te je veselo, vse se ti v lice sladka. Ali kmalo bo druga, za staro skerčeno babelo nihče maral ne bo. Kako žalostno, ako bi mlada s tem svetom potegnila, stara pa boš ravno od tega goljufnega sveta zamečevana, Bog ne daj! da bi enkrat tudi ne bila od Jezusa, ki ga ti zdaj z grehom tako zasramuješ. Nasproti, ako se ti grešnemu mikanju stanovitno vstavljaš, svoje mlade leta brez madeža in dušnega kvara preživiš, — oj kako te bo to veselilo na stare dni! Takrat se ti bo ljubi Jezus prikazal, On, ki si Mu ti kakor nevesta služila in se ti bo za tvojega prijatla spoznati dal in dajal celo večnost. Tako toraj derži se Ga, svojega ženina, ki je najlepši, naj bogatejši, naj ljubeznjivši in prijaznejši, naj zvestejši!

O da bi keršanska mladina skrivnost sploh zastopila, koliko je na tem ležeče, da zgodaj začne Bogu služiti in delati za dušno zveličanje svoje: Ne le da so mladostne leta Bogu naj ljubše, naj prijetnejše, verh tega, mladeneč le redko več odstopi od prvega pota. Malo, malo jih je, ki bi po slabo preživeti mladosti se resnično in stanovitno poboljšali. — Pa tudi bolj ko si od skušnjav nadlegovan, hujša ko je vojska, serčnejši ko se premaguješ, več si nebeških zaslužkov nabiraš, lepšo krono si spletaš. Zatoraj nas opominja modri pridigar 11, 9—10. 12, 1—8: „Veseli se tedaj, mladeneč! v svoji mladosti, in tvoje serce bodi dobre volje tvoje mlade dni in hodi po potih svojega serca in po vidu svojih oči; vedi pa, da zavolje vsega tega te bode Bog vzel v sodbo. Spominjaj se svojega Stvarnika v dneh svoje mladosti, preden pride čas bridkosti in se bližajo leta, od katerih boš moral reči: Ne dopadejo mi!“

O da bi imel gromov glas, da bi klical na vse štiri vetrove svetá, naj se mladina greha zогiblje in se straha božjega derži. Tako se bo rešila grizenja taistega červa, ki se navadno le na starost rodi in se nevsmiljeno človeka loti. Zastonj boš tistokrat žaloval in objokoval svoj mladostni nedolžni stan in zgubljeni čas, ki si ga po nemarnem zapravlil; nedolžnosti več nazaj ne bo, tako malo, kakor tvojih nekdanjih mladih lic rudeči cvet. Lepšega pa jes pod solncem ne poznam, ko človeka, ki se je vse svoje žive dni na duši in na telesu neuskrunjenega ohranil in mertev svoje čisto truplo nazaj odrajta v hladno krilo matere zemlje. Zares: Modr. 4, 1, 2: „O kako lep je čist rod v svetlobi; zakaj njegov spomin je večn, ker je poznan pri Bogu in pri ljudeh. Ako je pričujoč, posnemajo ga; kedar pa se očem odtegne, po njem hrepenijo in kronan vekomaj obhaja zmago, ker je zmagal boj za plačilo neomadeževanih.“

Sklep.

Preljubi! Naj bi kdo se na to zastopil, staro truplo prekladati, na pol odvrmerle moči na novo oživiti, mislim, da ne bi se mogel obogatjenja vbrantiti, tako bi ga obhodili in nadlegovali. Toda kar nobeni živi duši ni mogoče, Bogu je mogoče, da ti novega življenja vir vlije v tvoje žile, ti vdihne novega duha; le na tebi je to ležeče, da se to zgodi, ako ali stare dni prav k svojemu zveličanju obračaš, ali pa — kar je še boljši — že mlad začneš na to misliti, kako bi si dobro ne le za starost, temuč za celo večnost postljal. Naj bo nam toraj starega leta den in novega, ki se nam naznanja, naj bo nam tega spomin in podoba, da, kakor staro leto umerje in novo nastopi, tudi mi enkrat na novo oživimo v deželi, kjer se mladost nikoli ne postara in lepota nikoli ne zvene in veselje nikoli ne mine. Amen.

Pridiga na novega leta dan.

(Čas je kratek, negotov, imeniten.)

„Ko je bilo osem dni dopolnjenih, da je bil otrok obrezan, mu je bilo dano ime Jezus.“
Luk. 2, 21

Vvod.

Kako hitro je vendar staro leto poteklo! Zdi se mi, ko da bi ga bili še le začeli. Zares, hitreje, ko ptica pod nebom leta, hitreje kakor voz po železni cesti teče, ja hitreje ko blisk zasveti od solčnega izhoda do zahoda njegovega — teče čas in ž njim vred hitimo tudi mi naprej; večnosti nasproti, ki nas bode sprejela. Priča tega nam je novo leto, ki smo ga po božjej milosti zopet dočakali, naj bi se poganjali za edino potrebno in si hišo v nebesih stavili. In oj! kako se s tem delom mudi! Le nikar si ne mislite, da je še dosti časa k temu, zakaj? Naj nam bo še toliko let od Boga odločenih, vendar le ostane resnica:

1. da je čas našega življenja kratek;
2. da je ta kratki čas našega življenja negotov;
3. da je ta kratki in negotovi čas našega življenja preimeniten. To naj bo zapopadek današnje pridige; zvesto poslušajte; jaz pa začnem v presladkem imenu Jezusovem!

Razlaga.

1. Kratek je čas, ki nam je odmerjen.

Čudno visoko starost so ljudje v prvih časih svetá doživeli, pravi korenjaki, éversti in terdni, da smo mi sami reveži proti njim. Od Adama, prvega očeta našega se bere — Gen. 5, 5. in t. d. — da je bilo vsega časa njegovega življenja 930 let — in je umrl. In tako je bilo tudi vseh dni Setovih, Adamovega sina 912 — in je umrl. In vseh dni Enosovih Setovega sina, 905 — in je umrl. In tako gre versta naprej do Metusalema, ki je naj stareji med vsemi Adamovimi zarodniki, ki je 969 let star vmerl. Res, visoko starost so vsi ti dosegli, pa na zadnje so umerli. Pri vseh stoji zapisana beseda: „In je umerl!“ Kaj pa naj zdaj rečem od danesnjega rodu, ki mu je že brumni Job pričal; (14, 1. 2. 5): „Človek, od žene rojen, malo časa živi, in je z mnogimi nadlogami obdan. Kakor cvetlica on vzhaja in se potapta in beži kakor senca in nikoli ne ostane v enem stanu . . . Kratki so človekovi dnevi, število njegovih mesecev je pri tebi; postavil si mu meje, ki se ne morejo prestopiti.“ In kralj David ravno to poterdi rekoč: (ps. 98. v. 10): „Dnevi naših let — v njih je sedemdeset in pri močnejših osemdeset let; in kar jih je več, so težava in bolečina.“ Le še včeraj smo pokopali naj starejega moža v fari, ki je 80 let, 4 mesece, 1 den doživel, in se je po tem dolgem življenji prestavil iz te domače zemlje v drugo, od koder nikogar ni več nazaj. (Zir. 18, 8): „Število človeških dni je k večjemu sto let; kakor kapla vode iz morja, in kakor zernce peska so njih male leta proti večnosti.“ Naj pa tudi prašam sivega starca, kako se mu kaj zdi, ali je že dolgo na svetu? Dal bo za odgovor: „Čisto kratko se mi zdi, ne vem, kam so mi leta zginile, tako hitro so prešle.“

Ja tako je, ljubi moji! Tudi naj viša starost mine, kakor nas vsakdajna skušnja uči in res je, kar sv. Pavl piše: „Bratje! čas je kratek;“ potem pa pristavlja (I. Kor. 7, 29—31): „Zatoraj naj bojo, kateri jokajo, kakor da bi ne jokali; in kateri se veselijo, kakor da bi se ne veselili, in kateri kupujejo, kakor da bi ne imeli; in kateri vživajo svet, kakor da bi ga ne vživali, ker podoba tega sveta preide.“ Ja to je velik nauk in preimenoitna resnica, ktere nas minljivi čas uči, da se ne zaljubimo v sedajni čas in od njega svoje sreče ne pričakujmo, dokler po besedah sv. Pavla Hebr. 13, 14.: „tukaj nimamo obstoječega mesta, temuč prihodnjega iščemo.“ „Svet preide s svojim poželenjem, pravi sv. Janez I. 2, 17, kdor pa voljo božjo stori, ostane vekomaj.“

Naj nam bo toraj za napis in vodilo v tem novem letu, da se za popotnike imamo memogredoče in nestanovitne in obračajmo si to leto v kaj boljšega, kakor svet nam more dati: prizadevajmo si za prihodnje dobrote, večno obstoječe in toraj zlati čas z dobrimi deli odkupljajmo si; vsaki božji den, ki ga doživimo, vsaka ura naj

nam kaj zveličanskega sadu, kaj dušnega haska prinese; potem naj mine hitro tekoči čas kakorkoli rad, večni dobiček, ki smo si ga z njim pripravili, nam ostane.

2. Pa naj si bo čas kratek in nam pičlo namerjen — da bi se vsaj na toti časek zanesti bilo in bi vedli vsigdar, pri čem da smo; temu pa ni taka: ta kratki čas je tudi negotov. Pa to je ravno, kar nas mora s strahom navdajati, da je našega življenja čas tako negotov, da nihče od danes do jutre ne vé, kdaj se mu bo nit pretergala, ki ga veže na ta svet. Spričano je, da veči del ljudi ne umerje ob času, ko se smerti nadjajo ali že starost jih sili, da sami radi grejo, ampak smert jih navadno, kakor tat po noči, zaleze. Stari, slavnoznani naš vojskovodja Oče Radecki, je v 70 letih svojega vojaškega življenja iz toliko kervavih in slavnih bitev srečno prišel nazaj; zadnjič pa je v svoji izbi se spoderknil, nesrečno padel in si smert nakopal. Tako nezanesljiva je smert in res je, kar sv. Jakob pravi: (4, 13—15): „Danes ali jutre pojdemo v uno mesto in bomo tam eno leto ostali in kupčevali, in dobiček storili; vi, ki ne veste, kaj bo jutre. Kaj je namreč življenje? Dim, kateri se za malo časa prikaže in potlej zopet zgine.“ Bog vé, ali bomo vsi, kar nas je danes tukaj zbranih, ob letu še med živimi; pa berž ko ne so za enega ali drugega že deske rezane, iz katerih se mu bo mertvaška hišica sostavila; kaj je pri tem takem modrejšega, ko vedno si v strahu biti in v čakanju prihodnjih reči, po besedah apost.: „s strahom in trepetom delati za zveličanje svoje.“ Kako nas vse okoli nas in v nas opominja, da smo preminoči, le od danes do jutre! Smert, ktera vedno med nami hodi in terga list za listom od drevesa našega življenja, znanca za znancem, prijatlja za prijateljem, da si že stojimo ko drevo v pozno jesen, ki mu je vse perje obletelo, in njegove suhe in gole veje veter sem in tje maja. Vse to nam naznanja, da ne črez dolgo bode tudi drevo padlo in ne ve se kam, proti polnoči ali proti poldnevu, le toliko se za gotovo vé, da, kamur pade, ondi obleži, v kakošnem stanu umerješ, v takošnem ostaneš celo večnost, v stanu greha ali milosti. Glejte, ljubi moji! Čas našega življenja ni samo le kratek, ampak je tudi nestanovit in nezanesljiv. To naj nam bo drugi opomin, da ne tratimo ga, ne zapravljamo ga, ampak si ga v zveličanje in prid obračomo, kakor sv. Pavl nas uči, Efež. 5, 15, 16: „Glejte tedaj, bratje! kako bi varno hodili, ne kakor nespametni, ampak kakor pametni! odkupljajte čas, ker so dnevi hudi.“

3. Ta kratki in negotovi čas je pa neizrečeno imeniten. Da bi le koj za kako malenkost šlo, bi že ne bilo toliko, ako bi čas zgubili; tako pa poglejmo si, zakaj nam gré? Kaj nam je naročeno, v tem času dodelati, kaj postavljeno, ako svojega življenja čas prav obračamo ali pa narobe? Naš cilj in konec na zemlji je, da se brihtamo in pripravljamo za nebesa. Ako to svojo nalogo zvesto zveršimo, čaka nas sreča, ki se popisati ne dá. Ako bi en

krajcar v loterijo stavili in bi od tega terno kakih sto tisoč ali milijonov zadeli, bilo bi to le slaba podoba proti temu, kar nam je tam gorej prihranjenega, ako po božji volji ta časek preživimo. Ako pa nemarno pozabimo, da smo za kaj boljšega stvarjeni, ko samo za jesti in piti in po tem svetu se sukati, nas pa tamkaj šibe čakajo, ki nas bodo teple ne le na bele kosti, ampak na veke vekov. Tako nas Jezus v priliki od dveh hlapcev uči. (Mat. 24—51): „Kdo je neki zvesti in razumni hlapec, kterege je postavil njegov gospod črez svojo družino, da jim daje ob času jed? Blagor tistemu hlapcu, kterege njegov gospod, kedar pride, najde tako delati. Resnično vam povem, da ga bo črez vse svoje premoženje postavil. Ako pa reče tisti malopridni hlapec v svojem sercu: Moj gospod odlaša prití in začne bítí svoje sohlapce, pojedá in pije s pijanci; prišel bo gospod tistega hlapca ob dnevu, ko se ga ne nadja, in ob uri, ki je ne ve, in ga bo odločil in mu bo delež dal s hinavci; tam bo jok in škripanje z zobmi.“

Verh tega pa se mora še pomisliti, da je tudi med izvoljenimi v nebesih razloček, da po večem ali manjšem zasluženji si več ali manj nebeške časti in radosti vživljajo, več ali manj, ko so tukaj dobrega delali, ali hudega voljno prestali, več ali manj ko so se tukaj krotili in premagovali. Od nekega mladenča v puščavi se bere, da je vsako noč nekega puščavnika obiskoval in se mu v božjih rečeh podučevati dal. Po dokončanem nauku pa je stari očak svojega učenca vsakokrat blagoslovil in potem ga spustil. Neko noč se pa nameri, da puščavnik zadremlje; mladenec čaka in čaka, da bi se prebudil in mu svoj blagoslov dal, ker brez tega ni hotel oditi; očak pa le spi; sedemkrat je mladenča mikalo brez blagoslova iti, ker preveč ga je dremanje sililo, pa se je le premagoval, da ni zaspal. Pozno v noč se očak zbudi; ko vidi še mladenča bdeti poleg sebe, ga blagruje rekoč: „O ti presrečni mladenec! Imel sem v duhu prikazen in videl sem, kako so angelci sedem naj lepših kron ti na glavo posadili, ker si tako stanoviten mojega blagoslova čakal.“ — Zdaj pa prevdarite, koliko kron si mi lahko služimo slednji den in vsako uro, ako ne mudimo zlatih priložnost, ki se nam vedno ponujajo. Zatoraj nas opominja Jezus Sam v skrivnem razodenju: „Bodi zvest in ti bom dal krono življenja. Glej! kmalo pridem; derži, kar imaš, da ti nihče krone ne vzame! . . . Kdor premaga, dal mu bom sedeti z menoj na mojem sedežu, kakor sem tudi jes premagal, in se usedel s svojim Očetom na njegov sedež.“

S k l e p.

Pomenljivo je, da se novo leto začne s spominom, da je Jezus obrezan bil. Že kakor novorojeno dete je svojo kri za nas prelil, in se je po Judovski šegi obrezati dal; ob enem pa je tudi nam izgled zapustil, kako se naj tudi mi obrezujemo na svojih dušah, vse

izrastlike greha namreč in slabih navad, da potem vse čednosti in keršanske dela v naših srcih poženejo in sad rodijo. Malo časa nam je k temu odločenega in še ta časek je sila negotov in vendar v tem kratkem, hitro bežečem in negotovem času imamo naj imenitnejše delo storiti, zveličanje svojih duš. Zatoraj nas ljubi Jezus prijazno opominja in prosi: „Delajte, dokler je den, zakaj pride noč, ki ne bo mogel nihče nič delati.“ Pa tudi peklenšček se jezi in se na vso moč trudi, pogubiti nas, ker malo časa ima.

Naj bo nam toraj novo leto začetek tudi novega življenja, po nauku apost. (Tit. II. 11—14): „Zakaj prikazala se je gnada Boga Zveličarja našega vsem ljudem, ktera nas uči, da se odpovejmo hudobiji in posvetnim željam, ter trezno, pravično in bogaboječe živimo na tem svetu, čakajoči zveličanskega upanja in častitljivega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa, kteri je dal sam sebe za nas, da bi nas rešil od vse krivice in sebi očistil prijetno ljudstvo, vneto za dobre dela.“ To pa pomislite, da v večnosti ne bo več ne starega ne novega leta, ampak večnost in zopet večnost; in to nas naj priganja, novo leto si tako v svoj dušni prid obračati, da ga bomo še v večnosti veseli in bomo Boga hvalili in poviševali presveto ime Jezus. Amen.

Pridiga za nedeljo pred razglasenjem Gospodovim.

(Od božje previdnosti.)

„Pomerli so, kteri so detetu po življenju stregli.“
Mat. 2, 20.

V v o d.

„Rod preide, in drugi pride“ pravi sv. pismo. (Eccles. 1, 4.) In res se tu na zemlji eden drugemu vmikujemo, eden drugemu prostor narejamo. Ali kdo pa čuje in skerbi za to, da se vse to lepo po versti godi in v pravem redu? Nikdo drug ne, kot ljubi Bog. Neskončno modri Bog, ki je svet vstvaril, ga tudi ohranja in vlada, in vodi človeka in vse stvari. — Lepo nas o tem prepričuje zopet danasnje sv. evangelje. Bog je poslal na svet svojega Sina, da bi odrešil človeški rod. Komej pa ljubi, Jezus zagleda luč sveta že mu neusmiljeni Herod streže po življenju. Pa previdnost božja čuje nad njim in pošlje angelja do sv. Jožefa. Ta angelj mu veli, naj z Marijo in Jezusom beži v Egipt. Po smerti Herodovi pa mu

zopet veli verniti se na Izraelsko zemljo, „ker so pomerli, kateri so detetu stregli po življenju.“ — Lepo se iz te prigodbe kaže božja previdnost. Prav primerno bo toraj, da ravno od te neskončno modre previdnosti božje kaj več povem. Povedal in razložil bom to le: Nad nami čuje božja previdnost, ktera vodi in vlada vse neskončno modro in vse neskončno pravično. Če pa Bog 1. gospodari neskončno modro, se iz tega izhaja, da tirja od nas, da mu podveržemo svojo pamet. In če 2. Bog gospodari neskončno pravično, tirja s tim od nas, da mu podveržemo svojo voljo. Pridno poslušajte, zaslišani nauk zvesto v sercu hranite, in obljubim, da vam bo serce gotovo mirniše postalo, in ne bote več nezadovoljni z božjimi naredbami.

Razlaga.

1. Božja previdnost čuje nad nami, in vodi in vlada vse neskončno modro.

Naš Bog ni tak, kakoršni so bili maliki nejevernikov, kateri so glavo sicer imeli, pa niso videli. Naš Bog ni tak, temveč je neskončno moder, naj že gledamo na namen (cilj in konec), iz kterega vse stori, ali naj gledamo na pri pomočke, ki jih izvoli, da dosega svoj konec.

a) Kedar je bil Bog stvarjenje zgotovil, še enkrat je ogledal vse svoje stvari, in našel, da je bilo vse prav in dobro in popolnoma storjeno. Če je bilo pa vse popolnoma storjeno, gotovo je, da je bila vsaka reč storjena iz dobrega namena, da se je sleherna znašla na pravem mestu, in da je sleherna potrebna k celemu stvarjenju. Nam kratkovidnim ljudem, se ve, da nič kaj prav v glavo ne gre, čemu da bi bila ta ali una reč potrebna; in čemu da so postavim strupene kače, ostudne gosence, škodljive miši, nadležne muhe in drugi zoperni merčesi! Mi nič kaj prav ne zapopademo, zakaj da je ta reč tako narejena, in ne drugači; zakaj se na tem mestu nahaja in ne na drugem; Bog pa, ki je vse stvaril, in po svoji neskončni modrosti vse ohranja in vlada, dobro ve, da ravno tako je naj bolj prav naravnano. Nek človek je svoje dni potoval o vročem poletnem času. Hudo je solnce pripekalo, in že prav močno vtrudil se je bil. Prav po volji mu je toraj bilo, ko zagleda poleg pota košat hrast (dob), ki je rastel konec njive, z bučami obsajene. Vleže se tedaj pod hrast, da bi se nekoliko odpočil. V senci pod hrastom leže zagleda buče na njivi pred seboj, in začne sam med sebej tako le modrovati: „Ko bi jaz Stvarnik bil, ne bil bi lepih okroglih buč na drobno štiblo na njivo pripel, temveč bi bil rajši drobní želod na šibko bilko na zemljo dal, debele pa obesil na velikanski mogočni hrast!“ Tako in enako modruje in med tem zaspi. Komaj pa zaspi, iztrebi se mali želodek iz hrasta in ga vdari ravno na nos s toliko močjo, da se mu je kri pocedila iz njega. Zdaj, ko se zdrami, je pa vse drugači jel modrovati. „Vi-

dim,“ je rekel, „da je Bog vendar le modrejši, kot jaz; mali želo-dek se vterga z drevesa, in mi že tako hudo bolečino prizadene; kaj bi še le bilo, ko bi mi bila buča padla na glavo, gotovo bi mi jo bila do dobrega zmela!“

Kakor pa v ozir natornih reči, ki jih vendar z očmi vidimo, ne zapopademo vselej, čemu da so; ravno tako se nam godi v ozir božjih naredeb, ktere zadevajo osodo človeškega rodu. Marsiktera reč se nam čudna zdi na svetu; pa se nam čudna vidi le zato, ker ne poznamo božjih namenov. Naša pamet sama ob sebi ne zapopada, zakaj da je ta nezmerno bogat, in uni nezmerno reven, akoravno revež rok ne derži navskrižem, in morda več dela, kot bogatin; tudi ne zapopada, da je ta pri vsaki reči srečen, uni pa pri vsaki reči nesrečen; ali zakaj da je pravični preganjan in zaničevan, hudobnež pa obražtan in spoštovan; in morda smo celo nevoljni, da se na svetu tako čudno in, kakor mi mislimo, narobe godi. Toda godi se nam pri tem, kakor človeku, kteri vidi posamezne dele kake mašine (ure) po hiši razpoložene, in ker ne ve, kako da se eden del z drugim sklepa in veže, se mu čudno zdi, zakaj da je en del majhen, in drug velik; eden raven in drug zavit; eden iz boljšega, in drugi iz slabjšega blaga. Ko vse to vidi, ne gre mu v glavo, zakaj niso vsi deli enaki, ter enako veliki, enako močni, iz enakega blaga. Mojster pa, ki mašino nareja, vse to dobro ve, in kedar je mašina sestavljena, pokaže se lepo, kako potreben da je bil vsak posamezen del, in kako lepo da se veže s celim delom. Ravno tako se tudi nam posamezne prigodbe človeškega življenja čudne dozdevajo, ker ne zapopademo cele zveze božjih naredb in njih namenov.

b) Ravno tako čudni se nam zdejo tudi marsikterokrat pripo-močki, kterih se Bog poslužuje, da dosega svoje namene. Krivice, obrekovanja, zatiranje, golufije hudobnih ljudi se nam zdejo hude reči, in so res hude. In vendar morajo večkrat ravno te hude reči Bogu služiti, da doseže ž njimi svoje imenitne namene. Takih zgle-dov imamo več v sv. pismu; pa le pri enem ostanimo! Bog je sklenil, Jožefa, sina Jakobovega, povzdigniti v Egiptu na kraljev sedež ali tron, da bi prehranil ob lakoti cele narode. Pa po kako čudnem potu je vodil Bog tega mladenča, preden je dosegel ta namen! Naj poprej so ga bili zavidali njegovi bratje in preganjali ga; po-tem so ga v sužnost prodali; po tem je bil gerdo obrekovan in v ječo veržen, dokler naposled iz ječe ne pride na kraljev sedež. Po-glejte, bratje Jožefovi so mislili Jožefa zatreti, in vendar je vedel Bog celo njih hudobne naklepe obrniti, da doseže svoje modre na-mene. In kakor nekdanj ravna Bog tudi še zdaj. Marsikterokrat mu moramo služiti, da doseže svoje dobrotne namene, da sami ne vemo kako, in včasih celo zoper našo voljo. Pustimo tedaj veljati to res-nico, da Bog vse več in bolj ve, kakor pa zamoremo mi zapopasti. On noče da bi sprevidili vse sklepe njegove modrosti; hoče pa, da ponižno molimo njegovo modrost in mu podveržemo svojo pamet.

Že tako dolgo je Bog svet vladal, in premodro vladal, in ga bo vladal tudi še posihmalo, pa ne bo nas hodil vpraševati za svet. (Isaias 40, 3.) Božja previdnost ravna neskončno modro, pa tudi neskončno pravično, zato mu moramo zraven pameti podvreči tudi svojo voljo.

2. Kakor čudno ravna previdnost božja z nami ljudmi, ravna pri vsem tem vendar le vselej pravično, pravično zato, ko so vse njene naredbe božje naredbe. Kralj David v svojih psalmih nobene božjih neskončnih popolnost ne opeva tako dostikrat, kot božjo modro pravičnost; in ves vdan je molil božjo pravičnost v vseh svojih nadlogah. Naj si že bo, da ga je Bog pod šibo imel, ali da so mu hudobni ljudje stregli po življenju, ali da so ga preganjali njegovi lastni otroci; vselej se je tolažil s tim in molil: „Gospod, ti si pravičen, in pravične so tvoje sodbe!“ — Kralja ali cesarja, od katerega pravičnosti in ljubezni do pravice smo prepričani, spoštujemo, pa tudi njegove naprave in naredbe, akoravno še ne zapopademo, čemu da so obravnane tako, in ne drugači; spoštujemo jih, ker terdno zaupamo v kraljevo modrost in pravičnost. Pri vsem tem pa se zamore vendar le tudi naj pravičnisi deželski vladar v svojih sodbah zmotiti, zato, ko je le človek, podveržen zmotam, in se mora pri tem zanašati tudi še na svoje svetovavce, kateri mu pa le tudi lahko kako laž podtaknejo v svojih sporočilih namesto resnice. Bog pa, ki je naj popolniše bitje, ne more ne goljufati, ne goljufan biti, in ravna tedaj vselej po svoji nezmotljivi, neskončno modri pravičnosti. To je vedel in spoznal stari očak Abraham in ni dosti modroval nad božjim poveljem, na videz prav nevsmiljenim, po katerem bi bil imel zaklati edinega sina Izaka, in ga Bogu v dar darovati in sežgati; ni modroval, pravim, temveč se je voljno podal v božjo voljo, dasiravno se mu je pri tem serce tergalo; tolažil pa se je s to le mislijo: „Moj Bog je moj Gospod, kar on stori, je gotovo pravično. On že ve, zakaj da kerv in življenje mojega otroka tirja od mene!“ — Kakor Abraham moramo tudi mi svojo voljo podvreči božjim premodrim naredbam, in to tem bolj, ker smo kristjani, kar še Abraham ni bil. Kar kristjani namreč moramo vedeti in spoznati, da se nič na svetu ne zgodi brez volje božje, ktera ali sama naravna ali pa le dopušča, da se ta ali una reč zgodi tako in ne drugači. In da svojo voljo spolni, in svoje namene dožene, zamore se Bog poslužiti tako natornih, kakor tudi pametnih stvari, in celo angelov, in to ne samo dobrih, ampak celo hudih. Kedar je Bog svojega zvestega služabnika Joba na poskušnjo postavil, dopustil je satanu, da ga je iz obilne sreče potisnil v nezmerno nesrečo, ter mu vzel njegove črede, pobil otroke, odnesel celo zdravje. Kako pa se je Job obnašal, kedar je nadloga za nadlogo nanj letela? Ali je mar rekel: „Satan mi je vzel črede, vzel otroke, vzel zdravje?“ Nikakor ne; on ni dolžil ne ljudi, ne hudega duha; temveč gori proti nebesom je povzdignil svoje oko, ter molil

ves vdan: „Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je njemu dopadlo, zgodilo se je; ime Gospodovo bodi češčeno!“ O kako lep zgled nam daje s tim pravični mož, da naj se voljno vdamo v božje naredbe, naj si nam že previdnost božja pošilja ali srečo ali nesrečo, veselje ali žalost, zdravje ali bolezen, bogastvo ali revščino, dobro letinjo ali slabo, mir ali vojsko, zdravo vreme ali nezdravo. Kako nespa-
metno bi bilo tedaj godernjati zoper božje naredbe. Temu našemu godernjanju vkljub bo Bog vendar le izpeljal svoje sklepe in dognal svoje namene! Bog je naš Stvarnik, naš Gospod, mi pa smo njegove stvari; on ima tedaj tudi pravico, nam pošiljati ali to ali uno po svojem dopadanju; in ker je neskončno pravičen, smemo se že zanašati, da nam sile in krivice storil ne bo.

Če bi po tem takem tudi ne hotli spoznati, da Bog, kar naj viši Gospod, pravico ima, vladati vse po svojem dopadanju, moral bi nas vendar le vsaj naš lastni dobiček gnati in morati, da ponižno podveržemo Bogu svojo voljo; kar koli namreč Bog stori, vse modro in pravično naredi, stori v naš blagor, v našo srečo. On marsikterikrat pregreho dopusti, jo morda celo dolgo terpi, in je ne vstavlja kar na enkrat; naposled ve pa vendar le vse tako naravnati in obrniti, da mu celo pregreha služi, da dosega svoje namene, kakor smo se bili ravno poprej prepričali iz življenja Egiptovskega Jožefa. Kdo bi se tedaj ves vesel ne vdal v božjo premodro in pravično previdnost, ktera ve tudi zoperne naključbe tako obračati, da se nam na zadnje izidejo v blagor in srečo? Mi ljudje smo božji otroci, smo naj imenitnije stvari božje na zemlji. Tedaj ni mogoče, da bi nas Bog, ki skerbi celo za ptice pod nebom in za travo na polji, v nemar pustil! In če nas tudi tu ali tam obiskuje kaka nadloga, ali stiska kaka težava, in nam vsa človeška moč in modrost pomoči in sveta ne vé; vendar le čuje nad nami previdnost božja, ktera nam pomagati vselej ve, vselej zna. Ko bi bili videli malega Mozesa plavati po Nilu v jerbasčeku, gotovo bi bili mislili, da je po njem; in vendar Bog otme nezmožno dete, in ga odbere v vojvoda ljudstva Izraelskega. Ko bi bili videli Davida, kako beži pred Savlnom, rekli bi bili, da mu ga nobena moč ne bo več iztergala iz rok; in vendar je Bog Davida otel in posadil na kraljev sedež! — Ko bi bili videli nedolžno Susano v smert peljano, sodili bi bili, da je gotova njena smert; in vendar jo Bog še v tem poslednjem trenutleju reši njenim sovražnikom iz rok, in jih izda v ravno tisto smert, ktero so bili namenili nedolžni Suzani. Take čuda je nekdam delal Bog, da bi pokazal svojo moč in pravičnost. Roka božja pa tudi zdaj še ni skrajšana, temveč nam tudi še dandanašni skazuje svojo modro in pravično previdnost. Tu ali tam je kak oče, ki je skoraj obupal, ko je imel kardelo nepreskerbljenih otrok pred seboj; pa otroci rastejo in odrastejo, in sam ne zapopade, kako je bil v stanu, vse prerediti in preživiti. Ali pa kak nedolžen terpi . . . na zadnje mu bo vendar vse le dobro in prav izšlo!

Sklep.

Pa spustimo zdaj na stran vse zglede nekdanje in zdajne. Za danes ste se že zadosti naučili, če ste se naučili dolžnost, katere imamo do previdnosti božje. Sodbe in sklepi božje previdnosti so nam neznani, ker ne spoznamo njenih namenov; zatoraj podveržimo božji previdnosti svojo pamet, in jih ne pretresujemo po svoji puhli človeški modrosti; in ne godernjajmo čez nje, ampak verujmo in zapajmo v Boga! Božje naredbe so vseljš vterjene na pravico; toraj se jim nikar ne vstavljajmo, nikar čez nje ne godernjajmo; ampak jih molimo in jim podveržimo svojo voljo ter zapajmo, kakor Bog hoče in zapove. Božji nameni in božje sodbe so nam zdaj še prikrite, so ravno kakor v mraku in megli; zatoraj eden ali drug rad kaj pogodernja; ali kedar se nam bo zdanilo in zjasnilo v prihodnjem življenju, tedaj bomo vse drugači sodili o božjih naredbah.

Pa tudi v sedajnem življenju bi ne godernjali, ko bi živo vero imeli. Le tak kristjan, ki žive vere nima, godernja ali celo preklinja, kedar ga zadene kaka nesreča. Pravi kristjan pa, ki živo veruje v božjo previdnost, ostane miren in vdan, če ga zadeva tudi še tolika zopernost, ker je terdno prepričan, da se nič ne zgodi brez volje ali dopuščenja božjega, in da Bog pri vseh svojih naredbah ima svoje svete in dobrotne namene. Srečen je v sredi svoje nesreče, ker vživa dušni mir in pokoj. — Zatecimo se tudi mi v krilo božje previdnosti; in bomo tudi mi mirno in zadovoljno živeli na tem svetu, in enkrat mirno sklenili svoj pozemeljski tek, ter rekli z Davidom: „V tebe, o Gospod, sem zaupal, in vekomaj ne bom osramoten.“ (Ps. 30, 1.) Amen.

Pridiga za god ssv. treh kraljev.

(Pripomočki si ohraniti vero.)

„Modri iz Jutrovega so prišli v Jeruzalem rekoč: Kje je kralj Judov, ki je rojen? Zakaj videli smo njegovo zvezdo na Jutrovem in smo za ga prišli molit.“

Mat. 2, 2.

Vvod.

Kaj neki je modre, ali kakor jim mi pravimo, ssv. tri kralje v Betlehem pripeljalo, Jezusa molit? Videli so le samo svitlo zvezdo

v svoji domači deželi kakih 14 dni hoda od Betlehema daleč in so prijeli za popotniško palico in vkljub vsemu vgovarjanju svojih rojakov v Betlehem šli, kamur jim je zvezda pot kazala? In kaj da so tukaj pred vbogim detetom na kolena padli, Ga molili, Mu zlata, mire in kadila v dar prinesli! Kaj družega je to storilo, ko živa vera v Njega, ki Ga je takrat celi svet pričakoval? Mi Ga pa že imamo in smo tako srečni, kristjani biti; naj bi le bila tudi naša vera tako goreča, tako terdna, kakor ssv. treh kraljev. Ali velika je nevarščina, zgubiti jo, in temu v okom priti, vam hočem danes pet pripomočkov pokazati, ohraniti si sv. zveličansko vero. Pa velika je nevarnost zgubiti ta najdražji dar božji, zgubiti sv. vero. Rad bi vas obvaroval te naj večje nesreče. Zatoraj vam hočem danes pokazati in priporočiti pet pripomočkov, da si ohranite sv. vero. Prosim za malo poterpljenja. —

Razlaga.

1. Pervo, kar vam je treba, da ohranite sv. vero, je: Ogibljejte se vseh nevarnih priložnost, priti ob taisto. Tu sem pred vsem drugim gre tovaršija z nevernimi, naj si bojo ravno kerščeni in po imenu kristjanje. Varujte se jih, ker le prepogostó so volki v ovčjih kožah, kateri priložno k vam pridejo in zvito vam pravijo: „Kaj pa, da bi vse to verjeli, kar duhovni pridigujejo?“ in kar je več takih besed. Bežite spred njih kakor spred strupene kače, in ako se jih ne morete vbrantiti, nikar jim ne verjamite, da se v njih nevero in pogubo ne zapletete. Ravnajte kakor sv. Polikarp, Zmirnenski škof, ki je v Rim pridši krivoverca srečal in mu na vprašanje „ali ga pozna?“ — poln sv. nevolje odgovoril: „Pač, poznam te za pervorojenega satanovega.“ Poslušajte, kaj piše sveti apostelj Pavel svojemu Titu (3, 10—11): „Krivovernega človeka se ogiblji, po enem ali drugem posvarjenji, ker veš, da takošen je ves spačen in grešnik, ker je z lastno sodbo obsojen.“

2. Hočete sv. vero ohraniti in zvesti sinovi svoje kat. matere biti, nikar ne berite takih časnikov, v katerih se vera in cerkvene šege, posvečeni mešniki Gospodovi, še celo škofovi in papež zaničavljajo in gerdo zasramujejo. Žalibog, da je današnji den tako daleč že prišlo, da je celo pičlo takih časnikov in bukev, ki bi sv. cerkev pri miru pustili; večidelj jih je takih, kateri le trobijo v neverski rog in od psovanja cerkvenih reči živijo, se še celo mastijo. In kako nevarni so taki časniki; sv. pismo pravi (Pregov. 7, 22—23): „Berž gre za njo, kakor vol, ki se v mesnico pelje, in kakor prešerno jagnje, in neumnež ne ve, da ga v železje vleče, dokler mu pušica jeter ne presune, ravno tako, če ptica v zadergo teče in ne ve, da jej gre za življenje.“ Slabi časniki in slabe bukve so res, kakor kača med listjem skrita! — Bodi Bogu potoženo, sam poznam ljud., kateri so prej še količkaj po keršansko živeli; ali odkar take

malopridne, vmazane časnike in bukve berejo, so vso vero zgubili. Vbogi ljudje! Sv. evangelju nočejo verjeti, sv. cerkve, ktera že blizo 2000 let svoje zveličansko delo opravlja, nočejo poslušati. Ako pa kak kvantač pride in zoper cerkev, njene naprave, njene služabnike prav debelo laže, da Bogu se vsmili, to pa za res imajo, kakor bi bilo sv. pismo, ker se černo na belo bere. In tako pride marsikteri ob najdrajši dar sv. vere, preden si misli. „Brez vere pa — kakor sv. Pavel pravi — ni mogoče Bogu dopasti.“

3. Da ob sv. vero ne prideš, moraš pa tudi b o ž j e n a u k e p o s l u š a t i, kteri se ti ali v cerkvi s kanceljna oznanujejo, ali pa v pobožnih bukvah prednašajo. Zakaj z vero je kakor z drevesom; če ga pridno ne polivaš, po malem ti vsahne. Tako tudi če leto na leto brez nauka ostaneš, ti vera čedalje bolj omaguje, na zadnje pa čisto odmerje. Zakaj kjer prave zastopnosti ni v božjih rečeh, tudi stanovitnosti ne bo; vsak veterček kake skušnjave te lahko preverže. Zategadelj nas opominja sv. apostol (Ef. 4, 11—14): „In on je ene postavil aposteljne, ene pa preroke, ene pa evangeliste, ene pa pastirje in učenike, v popolnost svetih, v opravljanje službe, v razširjanje telesa Kristusovega, dokler se ne snidemo v edinost vere Sinu Božjega, v popolnega moža, v mero polne starosti Kristusove, da nismo več otroci omahljivi in semtertje majani od vsakega vetra uka po hudobiji ljudi, po zvijačini, s ktero zapeljujejo v zmoto.“ Le samo to ti povem, dokler cerkvene nauke poslušáš, se ti ni bati za svojo vero. Kakor hitro pa bi taiste zanemarjal, tudi veroval dolgo ne boš.

4. Da boš veren kristjan ostal in enkrat otrok sv. nebes, živi pa tudi po svoji veri, ktera ti je kakor izročén talent. Ako pridno ž njim obračaš, rastel ti bo pod rokami; ako ga pa brez dobička zakoplješ, bo tudi tebi rečeno: „Vzemite od njega talent in dajte ga njemu, ki jih že deset ima.“ Poglejmo tje dolj v sedajno Turčijo in Afriko, ja kaj bi rekel, v sv. deželo, kjer se je naš Gospod in Zveličar rodil. Kaj vidimo ondi? Kjer so svoje dni svetniki živeli, zdaj adje in divjaki svojim krivim bogovom darujejo ali Mahometa za Kristusa imajo. In kako to? Zato, ker so kristjani nekda po tistih krajih stanujoči, sv. veri sramoto delali s svojim razberzdanim življenjem.

Vsi pogreznjeni v mesene sladnosti so se cesarjii in prosto ljudstvo, škofje in mešniki, namesti da bi živeli po ver in svojega zveličanja iskali, le vedno pipali o verskih rečeh in sv. Očetu, Rimskemu papežu, pokorščino odrekovali in tako še, ko je že sovražni Turk črez morje pritiskal. Bilo je leta 1439, da je bil v Florenciji na Laškem nalašč cerkven zbor v ta namen, da bi se Jutrovci, že nekaj sto let od Rimske vesoljne cerkve odcepljeni, ž njo zopet združili. Ker so pa tudi zdaj še terdovratni ostali, se je Turk čedalje bližej privojskoval in leta 1453 bil je Carigrad, poglavitno mesto, v njegovih rokah. In od te dobe polimesec namesti sv. križa

po taistih pokrajinah gospoduje in vidno očita in pričuje, kako nemarni da so kristjanje do sv. vere bili. — Bog varuj, da ne bi se v naših krajih kaj enacega zgodilo, da ne bi Bog zavoljo naše nezvestobe ali mlačnosti svečnik sv. vere zmed nas odmaknil in ga prestavil v druge kraje in bi nam tako njena zveličanska luč vgasnila!

5. Še nekaj nam je storiti, da si ohranimo starodavno sveto vero, pridno nam je moliti za njo. Zakaj ona je nezaslužen dar božji, od zgoraj nam vlita čednost, katero pa Bog le taistim deli, kateri ta dar vredno spoznajo, visoko obrajtajo in prosijo za nja. Zato je vera med nami toliko oslabela, ker se premalo in tudi premlačno moli; nasproti pa vidimo nad svetniki, kateri so prijatelji sv. molitve bili, tako močno, tako živo vero, da so celo gore prestavljali.

Sklep.

Ni ga boljšega darú pod solncem kakor je dar sv. vere, to more vsaka še tako plitva pamet spoznati. Le pomislite, kaj bi bilo naše življenje brez nje? Gola puščava in smertna dolina. Saj nam od vsega, kar zdaj nas veseli, ničesar ne ostane, ko britek spomin in ojstra rajtenga. Ako bi tedaj po smerti ne bilo upanja, škoda bi bilo, da smo se kdaj rodili. Ali kaj nam to upanje daje? Kaj drugzega, ko sv. vera, ta nebeška hči? Njo zgubiti se pravi, vse zgubiti, več, ko nam celi svet ponuja. Oj varujmo se te strašne zgube in k temu cilj in koncu ne storimo tovaršije z neverci, da nas pregovorili ne bodo; ne berimo škodljivih časnikov ali bukev, poslušajmo nauke božje, kateri nas učijo zveličati se; živimo pa tudi po svoji veri, ker, kakor človek živi, tako tudi veruje; zadnjič pa tudi za neprecenljivi dar sv. vere ponižno prosimo, Prelepega nekaj se pripoveduje od Rudolfa Habsburgškega, začetnika in vtemeljitelja naše sedajne preslavne cesarske hiše. Nekdaj je duhovnika srečal s sv. Rešnjim Telesom na potu k nekemu bolniku, pa dereč potok jim je branil do bolnika; cesar je stopil raz svojega konja in ga je mešniku prepustil, da so črez potok jezdili in tako svoje sv. opravilo srečno doveršili. Zdaj pa čujte, kaj je pobožni cesar odgovoril, ko so mu mešnik konja nazaj pripeljali: „Ne bom več konja zasedel, kateri je mojega Boga nosil.“ Oj da bi taka vera tudi med nami živela, ne le do presv. Rešnjega Telesa, temuč do vseh verskih naukov! Povem vam: srečno bi živeli že na tem svetu, pa še srečnejši na unem, ker bomo to, kar zdaj terdno verujemo, gledali od obličja do obličja in uživali na vse večne čase. Amen.

Homilija za I. nedeljo po ssv. treh kraljih.

1882. god.

„Jezus gre s svojimi starši na praznik v Jeruzalem.“ Luk. 2.

Vvod.

Minuli torek smo gledali Jezusa v Betlehemu, kako so ga — še malo detice — ssv. trije kralji iskali in našli, molili in obdarovali. Danes Ga že vidimo na pol odraščenega v Jeruzalemskem tempeljnu, kamur je bil s svojimi starši na praznik prišel. Toda v tem času se je še marsikaj družega godilo: beg v Egipt, kjer je sveta družina par let med malikovavci prebivala, pa tudi jim donesla znanje božjega Odrešenika, kateri se je za vse narode in ljudstva rodil. Od božjega angelja po smerti Herodovi opominjeni se zopet po dvaletnem pregnanstvu podajo v svoje domače mestice Nazaret, kjer ljubi Jezus do taiste starosti doraste, da je bil kos daljno popotovanje v Jeruzalem storiti, kakor nam danes sv. evangelje pripoveduje. Nauke v tej prigodbi zapopadene naj vam razkladam. Poslušajte!

Razlaga.

1. Trikrat v letu je bilo vsem Izraelcem po Mojzesovi postavi (II. Mojz. 23, 17.) zapovedano, v Jeruzalem priti in ondi praznik Gospodov obhajati: k veliki noči, k binkoštim in v jesen na praznik šotorov v spomin, da so svoje dni v puščavi v šotorih stanovali. Tota postava trojnega romanja pa je le moške vezala in tudi zmed teh le taiste, ki so že 20. leto svoje starosti spolnili.

Zdaj pa pomislite, kako pregoreče pobožna je bila sv. družina in kako vneta za božjo postavo in službo Gospodovo. — Le sv. Jožef je bil dolžen v Jeruzalem popotovati, pa se mu tudi, če je ravno obilno štiri dni hoda iz Nazareta v Jeruzalem, Marija, ja celo mali Jezus, da si še le dvanajst let star, prostovoljna pridružita, da storita ta božji pot. O kako se je že davno popred veselil, stopiti v hišo svojega Očeta! Kakošne sv. želje so Ga po poti prehajale! In kedar je pervokrat belo-lesketeče tempeljnovno zidovje v gledal, kako Mu je serce poskakovalo v mladih persih in se širilo, ko je Jezus vidil posebno toliko 1000 in 1000 pobožnih romarjev iz cele dežele, vsi namenjeni v hišo Gospodovo poviševat Njegovo čast! Zares tukaj se je nad Njim spolnilo, kar je David kralj veliko 100

let poprej po preroko zapel (ps. 122, 1. 2. 4.): „Veselim se tega, kar mi pravijo: V Gospodovo hišo pojdemo. Naše noge stojé v tvojih predvorih, o Jeruzalem! Tje namreč hodijo rodovi Gospodovi po Izraelovem spričevanju hvalit Gospodovo ime.“

Oj da bi sedajni kristjani možkega kakor ženskega spola, odrastli kakor mali, starši kakor otroci se zgledovali nad tem, ravno tako radi v vežo božjo hodili in iz lastnega nagiba še več kaj storili, kakor cerkvena zapoved veljeva! Da bi taka ljubezen, taka gorečnost do službe večnega Boga tudi med nami živela, kakor med sveto družino! Naj bi se pa tudi na vsako sv. opravilo vredno pripravljali! Po potu v sv. cerkev, namesti da se burke vganjajo ali ljudje obirajo ali kaj drugega nespodobnega počenja, naj se le od Boga ljudje menijo, kakor Jezus, Marija in Jožef. Takim pa, ki jih nič drugega semkaj v cerkev ne prižene, ko hudoben namen, druge in celo božje namestnike v njih opravljenih pačiti, v imenu božjem povem: Boljši jim je, če doma ostanejo. Greh imajo tako ali tako, vendar pa manjšega, kakor da pridejo čast božjo kratit, Boga v Njegovi lastni hiši žalit, Ga torej v lice zasramovat.

2. Toda pustimo to prežalostno premišljevanje in obernimo se drugič k sv. družini. Že so v Jeruzalem in njegov veličastni tempelj došli; ta je noč in den poln romarjev od znotrej in zunaj; velikonočno praznovanje se začne. Sedem dni taiste terpi, prvi in sedmi den so bili prazniki in k začetku prvega zvečer po solnčnem zahodu so jedli velikonočno jagnje v hvaležen spomin, da jih je Bog rešil iz Egiptovske sužnosti. Meni se pa zdi, da si je ljubi Jezus ravno velikonoč za svoje prvo obiskanje božjega tempelja izvolil, kakor da bi že ne mogel taiste velike noči pričakovati, kedar bode On kakor pravo jagnje božje na križu umerl, da reši nas iz sužnosti peklenške.

3. Naj večja gnječa je bila prve dni teh praznikov, potem se je tempelj spraznoval čedalje bolj, ker so se romarji po opravljeni pobožnosti drugoč nazaj napotili na svoj dom. Tudi Marija in Jožef sta to storila, pa le še, kakor pravi sv. evangelje: „Ko so bili dnevi praznovanja pretekli“, kar nam kaže njih stanovitnost v službi božji. Na zadnje se jima vendar že domu mudi in gresta — brez Jezusa kteri je v Jeruzalemu zaostal in Njegovi starši tega niso vedeli. Toda Bog ne daj, misliti od nju, da sta po nemarsčini na Njega pozabila ali od Njega se ločila; temuč kedar sta Ga pri odhodu pograšila, sta si prej ko ne mislila, da je že s prvo popotno trumo naprej pri znancih in sorodovincih, kateri so si za srečo šteli, blizo Njega biti. Tako prijazno, pohlevno, ljubeznjivo bilo je Njegovo obnašanje, da so Nazarečani od Njega in Njegove tovaršije sploh pravili: „Pojdemo k našemu veselju.“ Zatorej si lahko razrajtamo, da sta Ga Marija in Jožef ne po kaki neskerbnosti, temuč iz zgolj ljubezni do bližnjega drugim popotnikom prepustila, misleč, da Ga bota v prvem prenočišču zopet našla.

4. Ali kako se prestrašita, ko Ga ni! Ne, da bi si bila v skerbi za Njega bila, ker sta vedela Ga pod boljším, mogočnejším varstvom, kakor je njuno ali katero drugo človeško bilo, da se Mu tedaj ne eden las skriviti ni mogel. Edino, kar sta si k sercu gnala, bilo je, da sta se znabiti s čem zamerila, da ju je nalašč zapustil. Oj kako je tota misel ranila njuno serce! — Uči se iz tega, moj kristjan! da ni le kar si bodi, Jezusu, večnemu Bogu, se zameriti, Njegovo pravično nevolje si na glavo nakopati, ker Marija in Jožef, ako ravno si nista se vedla ničesar kriva, vendar tako žalujeta zavoljo tega, da sta zgubila Jezusa, da nimata ne po dne ne po noči miru. Ti pa si tako nemaren, tako neobčutljiv, kedar si Ga z grehom razžalil in te mora zapustiti s svojo gnado!

5. Toda Marija in Jezus nista le žalovala zavoljo zgube Jezusove, temuč sta Ga tudi skerbno iskala. To nam sv. evangelje dvakrat reče: „Menili so pa, da je pri družini, in so šli dan hoda, in so ga iskali med žlahto in znanci. In ko ga niso našli, so se vernili v Jeruzalem, in so ga iskali.“ O da bi tudi ti tako marljiv bil, iskati Jezusa, ki si ga z grehom zgubil! Tolažljiva pa tudi strašna beseda se bere v I. kron. buk. 28, 9.: „Moj sin! Spoznaj Boga, svojega očeta in služi mu s popolnim srcem in z voljnim duhom; zakaj Gospod preiskuje vse serca in zaume vse misli duhov. Če boš njega iskal, našel ga boš; če ga boš pa zapustil, zavergel te bo na večno.“ To mi verjami: Bodi si še tolik grešnik, da si družega ne zaslužiš, ko smertne strele spod neba, vendar je Bog tako dober, tako usmiljen, da čaka, cele dolge leta čaka, naj bi se ti zopet zmenil za Njega, zato ker Mu je žal, neskončno žal za tvojo vbogo dušo, da bi jo strelil iz bukev življenja in pokončal na večno. To naj te tolaži, naj te spodbuja, Ga iskati! Ako pa nočeš tega, ako preusmiljenemu božjemu klicu svoje serce terdovratno zapiraš — ti pa pravičnost božja grozi: „da te bo zavergel na večno.“

6. „Prigodilo se je, da so ga tretji dan v tempeljnu našli sedeti v sredi učениkov, jih poslušati in spraševati.“ Vzemi si to za nauk. Kje se ti ljubi Jezus poučja, kje te čaka? V tempeljnu med učениki. Te poslušaj, večne resnice, ki se tukaj pridigujejo, k sercu si jemlji in premišluj; od kanceljna proč pa v spovednico stopi, da se očistiš svoje grešne vesti, in Jezus se ti bo milo prikazal, se ti zopet pridružil in zavezo ljubezni sklenil s teboj.

Pomenljivo še je, kar se pri tej priložnosti od Njega bere; da je namreč učениke poslušal in popraševal, čeravno so se vsi nazoči čudovali nad Njim, nad Njegovim umom in Njegovimi odgovori, ki jih je dajal. Uči se, ljuba mladina! iz tega, nizko in ponižno od sebe misliti, ne se bolj učениm, bolj skušenim in zvedenim za učениka vsiliti, kakor je žalibog! tvoja navada. O kako mladi fantek Jezus, ki je vse bogastva božjega znanja v Sebi zapopadel, pa le ni še učil, ker to bi se ne bilo spodobilo Njegovi

mladosti, ampak tiho sedé je poslušal in prašal ali prašan odgovarjal. Kako On osramoti sedajno mladino, ktera se ošabno čez stare povzdiguje in hoče več vedeti in znati in modrejša biti kakor oni. Zatoraj spametujte se iz obnašanja Jezusovega vi mladi! in si zapomnite besede, zapisane v bukvah Pripovedi stare zaveze 19, 20: „Svet poslušaj in krotitev sprejemaj, da boš poslednjič moder!“

7. Marija in Jožef, ko stopita v tempelj in ljubega Jezusa zagledata, oh tedaj se samega veselja zavzameta! Marija pa, Njegova mati, katera je toliko te dni zavoljo Njega terpela, ne more več svojih maternih občutljev deržati nazaj, ampak se Mu z ljubezujivim glasom pritoži: „Sin! kaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“ Podučljivo je za nas v teh besedah, da ona ne reče: „Jes in tvoj oče,“ ampak narobe, da uči nas, kako naj se nikoli pred katerim drugim ne imenujemo, ker prava ponižnost tega ne prenaša. On pa jima v svoji božji zavesti odverne: „Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta?“ Učite se pa tudi iz tega, keršanski starši vi! henjati svojim otrokom, akoravno so vam pokorščino dolžni, ako gre za čast božjo, za to, kar Bog od njih tirja.

8. Zdaj pa, ko je bil svoji božji natori zadostil, zdaj pa pravi sv. evangelje: „In je ž njima šel in prišel v Nacaret, in jima je bil pokoren.“ Pri teh besedah ne vem, kaj bi rekel od samega stermenja: „Bog, ki se mu nebeške trume priklanjajo je bil svojim staršem, revnim stvarom pokoren.“ Ustmeno izročilo nam pravi, kako si je On za veselje štel, svojim ljubim staršem kako službo ali postrežbo storiti, jim vode iz bližnjega studenca prinesiti, svojimu redniku pri tesarskem delu pomagati. Keršanski otroci! kaj se obotavljate, svojim staršem, ki ste vendar kri od njihove kervi, pokorni biti, ko se vendar Sin božji toliko poniža in na vsak migljeji očii svojih staršev porajta?

Sklep.

H koncu evangeljske razlage naj vam še zadnje besede tolmačim: „In Jezus je rasel v modrosti in starosti, in v milosti pri Bogu in pri ljudeh.“ Če poprej rečeno le enemu ali drugemu, temu ali unemu stanu, tej ali uni starosti velja, to pa, kar je v zadnji versti zapisano, naj si vsi zapomnimo, da naj rastemo kakor na letih, tudi na modrosti, toda na pravi, ne na posvetni zvijači in prekanjenosti, ampak na taisti modrosti, katero sv. Jakob tako popisuje (3, 17): „Modrost pa, ktera je od zgoraj, je nar pred sramožljiva, tedaj mirna, ponižna, prizanesljiva, dobrim privolujoča, polna usmiljenja in dobrega sadu, ona ne sodi, je brez hlimbe.“ Ako se bo to vse nad nami vresničilo, bomo rastle tudi v gnadi pri Bogu in pri ljudeh,

da bomo Bogu prijetni, pa tudi vsem pravičnim všeč, in se tako z Marijo in Jožefom vred pri ljubem Jezusu v nebeškem Jeruzalemu vsi skupej srečno snidemo in večno veselimo. Amen.

Pridiga za II. nedeljo po ssv. treh kraljih.

(Odkod nesrečni zakoni?)

„Bila je ženitnina v Kani Galileje in mati Jezusova je bila tam. Bil je tudi Jezus na ženitnino povabljen in Njegovi učenci.“
Jan. 2, 11.

Vvod.

Prečudno djanje, ki ga v današnjem sv. evangelju beremo! Da se je na Jezusovo besedo na ženitnini voda v vino spremenila, očitno nam dvoje kaže: prvič čudovitno, vsegamogočno moč presladkega imena Jezusovega, pa tudi svetost zakonskega stana, kateremu v ljubo je naš Odrešenik Zveličar prvi čudež storil. Ali žalibog! da jih je tako redko srečnih zakonov, da se večidelj od zakonskih le bridko zdihovanje čuje, da še nekateri taisto uro preklinjajo, ko sta se bila prvokrat soznanila. Od kod pa to? Da nič ne govorim o napčnem zadržanju v zakonskem stanu, naj v am le troje u z r o k o v n e s r e č e z a k o n s k e n a š t e j e m, kateri temu stanu slabo pot pripravljajo. Poslušajte me v imeni Jezusa in Njegove preblazene Matere Marije!

Razlaga.

1. Pervi vzrok nesrečnih zakonov je, ker jih toliko brez božjega poklica v zakon stopi. Že plitva pamet sprevidi, da vsi ne morejo oženjeni biti; Bog vsakemu stan odkáže, kakor v svoji previdnosti za prav in dobro spozna. Bog obvari, zoper Njegovo sv. voljo si zakon izvoljiti, kateri je poln težav in toliko težkih dolžnost seboj prinese!

Kako pa se more razsoditi, da je človek v zakon od Boga poklican? Ako pri potrebnih lastnostih se tudi v takih okoliščinah znajdeš, ktere ti zakon nasvetujejo ali vsaj dopuščajo, na primer: če si kmetitjo prevzel in ti je pridne gospodinje treba; si vdovec ali vdova in zapuščeni otroci še očeta ali matere potrebujejo; ali imaš

upanje, da se v zakonskem stanu za vse žive dni lepo in pošteno preskerbiš, znabiti še svojo dušo ložej zveličaš, zakaj bi se ne oženil ali ne omožila, dokler ti vse v zakon kaže, se lahko še sili? Da se pa še bolj prepričaš božjega poklica, posvetuj se z Bogom v ponižni molitvi, in Ga prosi za razsvitlenje, da ti svojo voljo na znanje da; prašaj modre, pravične, pobožne ljudi, postavim: spovednika ali svoje dušne pastirje sploh, pa tudi staršev ne smeš pozabiti. Oni ti bodo v božjem imenu rekli, kaj naj storiš.

Ali ravno zavoljo tega, ker jih veliko v zakon tišči le po mesenem gnanji, ne misleč na božjo voljo, od tod toliko nesrečnih zakonov. Fant, le kolikaj odrasel, že tuhta na oženitev, če ravno kruha še ni in si ga tudi prav služiti ne more; začne z ženskami se zniniti, nesramna ljubezen ga vsega prevzame in preslepi in goni v zakon; naj mu vsi odsvetujejo in vse se mu vstavlja, oženjen mora biti, za božjo voljo mu je malo mar. Zdaj pa pride pomanjkanje in pritisne revščina, nesreča zakonska; vjedanje, hudovanje, kreganje, preklinjanje, tepenje je takih zakonskih vsakdajni kruh, število beračev in tatov pa tudi vbijavcev se ž njimi množi. Da taki zakonski tudi božjega blagoslova nimajo, kdo bi se čudil? In kaka bo za njih zveličanje, sam večni Bog ve.

Zatoraj, fantje in dekleta! Kedar se mislite do smerti zavezati, poslušajte glas božji, in nikar brez njega ali zoper njega ne ravnajte! Pride potem, kar koli črez vas, lahko porečete: „Mora že božja volja tako biti.“ Pa prej ko ne, bote srečni v svojem stanu, ljuba zadovoljnost bo med vami doma. Ako pa vas Bog ni v ta stan poklical, stokrat boljši za vas, da ste samični; saj že sv. Pavel pravi (I. Kor. 7, 8. 32—35): „Rečem pa neporočenim: Dobro je za nje, če tako ostanejo, kakor tudi jaz . . . Kdor je brez žene, skerbi za to, kar je Gospodovega, kako bi Bogu dopadel. Kdor je pa oženjen, skerbi za to, kar je posvetnega, kako bi ženi dopadel, in je razdeljen. In žena neomožena in devica misli, kar je Gospodovega, da bi bila sveta na telesu in na duhu. Ktera pa je omožena, misli na to, kar je posvetnega, kako bi možu dopadla.“

2. Drugi vzrok nesrečnih zakonov je, da jih večidel jiz napčnega namena v zakon gre, in si pravega zakonskega tovarša, zakonske tovaršice ne išče.

Zakoni naj se sklepajo iz namena, na težavnem potu tega življenja zvestega prijatelja, skerbno tovaršico si dobiti, pridne otroke si zrediti, eden drugemu si na pomoč biti, pa tudi v večno zveličanje si pomagati. K temu cilj in koncu pa morajo zakonski prijatelji biti sv. pobožnosti, se po keršansko ljubiti, pri volitvi zakonski bolj na pošteno, nepopačeno serce gledati, ko na lepoto in premoženje. Kako se pa navadno sklepajo zakoni? Ne v nebesih, kjer bi se sklepati imeli, temuč le na zemlji, iz zgolj pozemeljskih nagibov. Rudeče lice bolj vabi v zakon, ko čisto serce, in polne skrinje blaga in bogata dedščina mora dostikrat nadomestiti prazno

serce. Večidelj se jemljejo mladi ljudje, da se še ne poznajo prav, ali sta za eden drugega, ali bota se zastopila ali ne. Zatoraj je nekdo modro rekel: Z zakonsko oblubo je kakor s samostansko; le samo v tem je razloček, da, kateri v samostan stopijo, se več let popred skušajo ali so za to življenje in ono za nje; potem se še le z obljubami za večno zavežejo. Pri zakonih pa je narobe: prej se zavežejo, potem še le delajo skušnjo. Gorje, ako so se zmotili! Gorje, ako ženin svojo zaročenco še le po poroki spozna, da je taka in taka, kakor ne bi imela biti, ona pa njega! Zatoraj je nekdo pel: „Naj gleda, kdor se večno veže — Ali serce k sercu se prileže. Je zmota kratka — Dolg je gnjus. —

„Ako Bog ne zida hiše, zastonj se trudijo, kateri jo zidajo; ako Gospod ne varuje mesta, zastonj čuje, kdor ga varuje“ (ps. 126, 1); ta beseda kralja Davida velja tudi takim zakonskim. Njih zakonska sreča le terpi, dokler godci godejo; gostija mine in ž njo vred tudi vsa ljubezen in veselje. — Ni ravno zarečeno, tudi na zunajne lastnosti gledati, postavim na starost, prebrisanost, premoženje, pa ne brez poglobitnega ozira na znotrajno, na pobožnost in pravo modrost. Kaj pomaga lepa koža brez lepe duše? kaj bogastvo brez zastopnosti? Že modri Salomon pravi: „Modra žena hišo zida, nespametna zidano podira!“ Tedaj, vi mladenči in dekljne! bodite prav varni pri zakonski volitvi. Le takega, le tako si izvoljite, ki vse te lastnosti ima, da bo upati srečen zakon; čista naj bo ljubezen, ktera naj vas pred altar pelje, Bogu k časti, vam pa in vašim otrokom v zveličanje; tako ne bote le vi srečni, ampak z vami tudi vaši otroci, in vaših otrok otroci.

3. Tretji vzrok nesrečnih zakonov je, ker se na ta presveti stan preslabo pripravljajo. Dvojna pa je ta priprava, daljna in bližnja. Perva v tem obstoji, da prihodnji zaročenci že v samiškem stanu se lepo obnašajo, posebno sv. čistost si ohranijo pa tudi tiste lastnosti si pridobijo, katerih jim je za srečen zakon potreba. Take so na primer: ljuba poterpežljivost, pohlevnost, modra gospodarnost.

Bližnja priprava pa je, da zaročenci v stanu gnade božje z čistim srcem svoj stan nastopijo in se k temu namenu pred poroko do čistega spovejo. Bog ne daj, da bi nesramno djanje, ki sta ga popred doprinesla, za kaj nedolžnega imela in zatajila ga, ker se bota vzela! —

Ali žalibog! kako redka je ta dvojna priprava! Koliko jih pa stopi pred božji altar, da bi še slobodno mladenčki pušlje na suknji ali deviški venec na glavi nosili? Oj le prepogosto je že obojni zvenel, sta že popred oče in mati, ko mož in žena! In tako s težko butaro k poroki prideta in zakon bolj za pokoro, ko pa za veselje prevzemeta. In da bi vsaj v oklicih se pametno zaderžali! Pa še pred vratmi zakonskega stana grešita in le težko čakata, priti v zakon, da bi svojim željam brez zadržka stregla. „Čez take pa,

kteri tako v zakon stopijo, le kakor konj ali mezeg, ima hudič oblast," pravi sv. Duh. Kjer pa hudi gospoduje, ondi pač sreče biti ne more. Kjer po nevrednem v zakon stopijo, tudi blagoslova božjega v njem ne bo. Le, če jim je Bog posebno usmiljen, za pokoro jim bo, da jim Bog eno nadlogo za drugo pošilja in jih tako za grehe poprej doprinešene pokori. Dostikrat pa si taki nemarni zakonski sami grenijo življenje, ker skušnja uči, da poprejšna grešna ljubezen se le prerada v naj hujše sovražstvo preverže, da se prenašati ne moreta; začneta z drugimi se potepati in si tako bodoče ternje v svojem stanu napravljata. Glejte, to je konec takih zakonov, kteri se sklenejo brez potrebne priprave. Zdaj mi pa povejte, ali sem prenapeto govoril in vam prečerno popisal njih nesrečo? Oj da bi bil! Rad bi besedo preklical rekoč, da sem se zmotil. Ali žalibog, da vsakdajna skušnja poterduje moje besede!

Sklep.

Tako tedaj spoznajte, kaj je navadno vzrok nesrečnim zakonom, kteri se med nami nahajajo: ker se ženijo in možijo brez porajtanja na božji poklic, brez pravega namena, le kar tje v en dan, da prej ne premislijo pa tudi se ne pripravljajo na ta stan, kakor bi se imeli. Kaj pa jim je po tem takem storiti, ako so že oženjeni in zdaj še le svojo zmoto spoznajo? Oni naj Boga za odpuščenje prosijo, z brumnim Davidom rekoč: „Grehe moje mladosti in moje nevednosli nikar mi ne prištevaj!“ Naj si pa tudi prizadevajo, popraviti, kar so zagrešili in zamudili, da zdaj svoje zakonske dolžnosti natančneje ko mogoče spolnujejo in svoj zakonski križ za pokoro voljno nosijo. Naj nikogar ne dolžijo, ker sami so si tega krivi, sami so si ta težki križ nabasali.

Ako se jim pa pri vsem tem le dobro godi, si mož pridno, pohlevno ženko, žena dobrega moža našla, čeravno se v vajni pripravi na zakon marsikaj pogreša; Boga hvalita, pa Ga še bolj goreče za gnado prosita, naj tukaj vaju tepe, da vama le tam kaj zanese!

Ako vam vaša vest pa nič ne očita, da bi bili pri nastopu zakonskega stana kaj opustili, pa ste vendar le z revami in težavami obdani — tolažite se, da je božja volja tako, in da ljubeznjivi Oče v nebesih z vami svoje skrivne pa dobrotljive namene ima, da vas po tem vašem stanu čedalje bolj očiščuje in pripravlja za veselo večnost. Kakor zdaj skupaj v lepi slogi svoje križe nosita, tako pa se bota tudi enkrat skupaj veselila pri nebeški gostiji, kjer vama ljubi Jezus tam postregel bo z Marijo in sv. Jožefom.

Vi pa, keršanski mladenči in deklne! učite se od nesrečnih zakonskih prave modrosti, da se s tako preimenitno in za vse žive dni veljavno stopinjo ne prenaglite, je ne storite nepremišljeno, brez Boga, brez pravega namena, brez dobre priprave. In kedar vam v zakon sodi, povabite ljubega Jezusa na svatovščino. On bo vaš zakon

posvetil in blagoslovil, kakor je po današnjem sv. evangelju na ženitnini vodo v naj boljše vino spreobernal; srečno vam bodo tekli vsi dni vašega zakonskega življenja, enkrat pa, kedar smert vašo zakonsko zvezo loči, vas bo On poklical k nebeškemu ženitovanju, kjer veselja ne bo ne konca ne kraja. Amen.

Duhovske zadeve.

Kerška škofija. Č. g. Kandolf Ad. je imenovan za dek. svetovalca v Kanalski dolini, č. g. Jauerneger France pa v Zgornjo-Zilski dolini. Č. g. Aichholzer France je dobil faro Radweg. Č. g. Viduc Jož. je poklican za špirituala v Celovško semenišče in na njegovo mesto pride č. g. Milar Anton za kaplana k glavnej fari v Celovec. Č. g. mestni kaplan Wappis Ferd. ostane kot provizor mestne fare v Wolfsbergu in isto tako č. g. mestni kaplan Galant Jož. kot provizor v Št. Andražu. Č. gg. provizorja sta prestavljena: Payer Greg. iz Ljubnega kot začasni beneficiat v Hättenberg in Jereb Jan. star., iz Kamnegorice v Št. Martin pri Silberbergu. Fari: Wolfsberg in Karnigrad ste razpisani do 15. jan. 1875. Umerli so: dne 11. nov. čast. gospod Dürnwirt Karol, knezoškofijski svetovalec in špiritual v Celovškej duhovščini; dne 30. nov. prečast. gosp. Gussenbauer Rud., častni korar, dekan in mestni fajmošter v Wolfsbergu; dne 5. dec.: č. g. Dollinger Alfons, vpokojeni profesor bogoslovja in benediktinec iz Št. Pavelskega samostana in dne 7. dec.: preč. gosp. Šweighardt Jož., dekan in mestni fajmošter v Št. Andražu. R. I. P.!

Goriška nadškofija. Na novo so postavljeni č. gg.: Golob Jož. v Stanjel, — Gerbec Janez v Kaprivo, — Pečenko Andrej v Bilje, — Bagatelj Anton v Renče, — Chiarutin Mart. za kateheta k nunam. Sion Leonard, do sedaj kaplan v Gradu, pride za vikarja v stolno cerkev. Pavletič Jože iz Štanjela za kaplana v Solkan. Donda Anton, kaplan v Terzi, je dobil to faro. V. č. g. Flap Janez, dokt. bogosl. in špiritual v centralnem bogoslovskem semenišči, je imenovan za suplenta za cerkveno zgodovino in cerkveno pravo. Skušnja iz cerkvene zgodovine je odložena na 14. jan. pismeno in 15. jan. 1875 ustmeno; iz cerkvenega prava na 4. febr. pismeno. Na novo so sprejeti v bogoslovsko semenišče sledeči gospodje: V prvo leto za goriško nadškofijo: Feltrin Janez, Fon Jakob, Quaglia Abelard, Vuga Janez, Primšar Jože. V drugo leto za goriško nadškofijo: Globočnik Anton, Sedej Franc. — Za terzaško škofijo: V prvo leto: Crevato Fr., Stephan Jan. V drugo leto: Buttignoni Janez. Za Kresko (Veljansko) škofijo v prvo leto: Trinajstič Mat. Bogoslovcev v vseh 4 letih je 43, zraven še 8 zunajnih, ki obiskujejo šolo, in sicer 3 franciškani, 2 kapucina, 2 usmiljena brata in 1 kandi-

dat bogoslovja. — Č. g. Pipan Ant., kaplan na Libušini, gre za vikarja na novo ustanovljeni vikarijat na Kamnem. Na njegovo mesto pride novomašnik gosp. Slokar Janez. Č. g. Utili Peter iz St. Petra na Soči za kapl. v Grado. Č. g. Costantini Dom. na njegovo mesto. — Za Poroško škofijo v prvo leto: Rocco Franc. — Umerla sta čč. gg.: Červ Jan., fajm. Rihemberski, zdaj v pokoju in Markolini A., mašnik v pokoju. R. I. P.

Teržaška škofija. Čč. gg. naslednji so tako-le prestavljeni: Bastelli Juri za duh. pom. k sv. Mariji Veči (Jezuiti); Pitacco Juri za kancelista v škof. pisarnico, ne za duh. pom. v Mile, kakor je bilo zadnjič rečeno; Burlin Nikol. v Mile za duh. pom.; Vidalli Dom. v Grisinjano za duh. pom.; Delise Janez, novoposv., v Isolo za duh. pom.; Gnezda Fr. gre zavoljo bolehnosti začasno v pokoj; Legat Janez za kateheta na višo c. k. realko; Fleischer Mih. novoposv., za kateheta k nunam Benediktinaricam; Hrovat And. za duh. pom. v Operto (Cortole); Pošega Janez za duh. pom. v Buzet (Pinguente); Brozovič za oskerbnika farnega v sv. Ivanac. Umerli so: Čč. gg. Ferjan Jan., Mašič Jož., in oče Sardi Honorij. R. I. P.

Lavantinska škofija. Č. g. Mikuz Fr., kn. šk. duh. svetovalec in župnik v Brežicah, je imenovan za dekana dosedanje Videmske dekanije, koja se bo zanaprej imenovala Brežka dekanija. Za župnike so postavljeni čč. gg. Žoher Ant. v Šmarten v Rožni dol., Bunček Jož. v Loki, Simonič Jan. N. v Št. Janžu na Dr. p., Vraz Jož. st. v Pušcavi in Sever Jože v Podgorju. Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Ribar Ant. v Hoče, Galun Juri v št. Peter v M. s., Šumer Miha v št. Janž n. Dr. p., Jan Ferd. k sv. Križu p. S., Slatinšek v Terbovlje, Sovič Jož. na Pako. Za provizorje gredó čč. gg. Kolarič Jožef v Razborje in Sever Jož. v gornjo Ponikvo, Sparhakl Janez v št. Ožbald. Umerl je č. g. penz. Klajnušek Mih. R. I. P.

Ljubljanska škofija. Č. g. Mežnarc Anton je imenovan za dekana in župn. v Kranju. Č. g. Vesel Janez je dobil faro Ternje. Za kaplane pridejo čč. gg.: Jarc Franc v Leskovec, Rozman Franc, v Šemič, Končnik Martin v St. Terg pri L., Korbič Ant. v Cirknico in Zalatel Leop. v Postojno.

👉 Vabilo. 👈

Leta 1875 nastopi „Slovenski Prijatelj“ svoje 24. leto. Lepo starost je že dočakal, pa vendar je še čverst, mlad in iskren. Zatoraj se nadja in lepo prosi, naj mu vsak rodoljub blagodušno odpre, kedar zopet poterka na duri. Dónašal bode „Slov. Prijatelj“

1. Popolnoma izdelane pridige za vse nedelje n praznike, katerih mu je podaril preč. gosp. Kanduth

Krištof, konzistorijalni svetovavec lavantinske škofije in župnik v spodnji Poljskavi. Očitno se temu slavnemu pridigarju v imeni vseh slovenskih duhovnikov za ta prelepi dar iz vsega serca zahvaljujem!

2. Kolikor bode prostor dopuščal tudi pridige za cerkvene slovesnosti in priložnosti. Lepo prosim vse čč. gg. duhovnike, naj mi takih pridig blagovoljno pošiljajo. Takih pridig še živo potrebujemo.

3. Keršanske nauke od drugega dela V. poglavja. Ti kerš. nauki se po pravici hvalijo od vseh strani, so prav praktično osnovani po domače pisani in s primernimi pripovedmi zabeljeni. Tudi letos bojo od teh keršanskih nauk izhajale tri tiskane pole.

4. Duhovske zadeve vseh naših slovenskih škofij.

5. Od družbe sv. Mohora vse oklice in vabila.

Še nektere prošnje.

1. Naročnina se povsod plačuje popred; naj se toraj tudi meni pošlje ob novem letu.

2. Stare naročnine je še veliko na dolgu; prosim, da se ta reč vsaj zdaj ob novem letu poravna. Tudi jaz moram zdaj ob novem letu vse velike stroške poplačati.

3. Vsaka prestava naj se mi naznani, da vem napis pre narediti, saj ni treba za to beliča plačevati ne pri meni, ne na pošti, ako se list odpert pošlje. Jaz nisem dolžen liste po dva- trikrat pošiljati in škodo terpeti, ker se mi po tem celi tečaji tergajo in zgublajo.

4. Keršanski nauki od vere, upanja in ljubezni I. del od božjih zapoved so do čistega pošli. Na prodaj pa so še sledeči zvezki: Keršanski nauki

a) od cerkvenih zapoved; obsegajo 28 kerš. nauk in 20 tiskanih pol: 1 gold.

b) od ssv. zakramentov; 93 kerš. nauk, 81 tisk. pol: 3 gld.

c) od blagoslovil; 22 kerš. nauk; 23 tisk. pol: 1 gold.

d) od keršanske pravice I. del: „Varuj se hudega“, 47 kerš. nauk, 42 tisk. pol: 2 gold.

Kdor pa vzame vse štiri zvezke ob enem, dobi jih vse za pet gold.

5. „Jedro kat. nauka“ obsega v 70 keršanskih naukih ves nauk sv. kat. cerkve. Komaj je leto minulo, in že se je razprodalo 1500 iztisov in gotovo se nihče ne kesa, kdor si ga je kupil. Obsega 36 tiskanih pol in velja 2 gold.

V Celovcu meseca novembra 1874.

Andr. Einspieler.

„Kärntner Blatt.“

Pod tem imenom izhaja v Celovcu vsak teden vsaj na dve h polah tednik. Nekdajni časnik „**Stimmen aus Innerösterreich**“ se je potegoval za versko, politično in narodno ravnopravnost. Ravno to dela „**Kärntner Blatt**“ pa tako, da dela katoliško politiko. Katoliška politika pa meri na to, naj se Avstrija postavi na katoliško podlago, naj Avstrija deli enake pravice vsem deželam in vsem narodom po znanih besedah: Enake bremena — enake pravice.

Slovenski bratje! Katoličani smo mi Slovenci bili, smo in bomo; zatoraj sežimo si v roko in podpirajmo eden drugega po svoji moči! Naj nas ločijo gore, planine in reke, — v sercu smo ene misli, ene duše, ene ljubezni. Časi so za nas slovenske katoličane, posebno za nas na Koroškem, hudi in žalostni. Slovenci po Štajerskem, Kranjskem, Goriškem in Primorskem ne pozabite, ne zapustite nas! „**Kärntner Blatt**“ je edini časnik, ki na slovenski zemlji brani v nemškem jeziku proti nemškim nasprotnikom predrage svetinje naše. Položite na oltar majke Slovenije nekaj goldinarjev na leto in pomagajte, da mi borivci na nemški meji ne obnemagamo! Lepo prosimo, naj se naroči, komur je Bog dal toliko, da se naročiti zamore! Z Bogom!

„**Kärntner Blatt**“ velja za celo leto po pošti 5 gld., za pol leta 2 gld. 50 kr., in za četert leta 1 gld. 30 kr.

V Celovcu meseca decembra 1874.

And. Einspieler.

Odgovorni izdajatelj in vrednik Andrej Einspieler.

Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu.

